

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petlitvste za enkrat K 180. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Koliko je vreden slovenski kmet?

Naša stranka je skozi in skozi kmetijska. Iz kmeta za kmeta. To dokazuje celo njeno delovanje, ki je predvsem posvečeno kmetu, njegovi obrambi, njegovemu napredku. Naša stranka daje posameznim kmetom priliko, da sami delujejo za kmetijski blagor. Zato je v Narodno predstavništvo v Beogradu poslala nič manj kakor pet kmetov — poslancev. Liberalci niso poslali niti enega ne. Naša stranka je tudi prva, ki je slovenskega kmeta napravila za ministra. Eden najbolj razumnih in sposobnih slovenskih kmetov J. Roškar je minister za poljedelstvo v naši državi. Kako pa demokracija nastopa napram slovenskemu kmetu-ministru? Ko je minister Roškar v seji Narodnega predstavništva dal odgovor na vprašanje nekega srbskega poslanca, so se mu rogali ter ga z medletici prekinjali. Pa še bolj so pokazali, kako cenijo slovenskega kmeta. Preteklo soboto je slovenski liberalci dr. Puc imel govor v Narodnem predstavništvu. Pri tej priliki se je z vso liberalno ošabnostjo obrnil

zoper ministra Roškarja ter mu je v besedah, polnih strasti in preziranja, vrigel v obraz psovko: Češ, minister Roškar ni vreden, da bi temu uradniku — slo je namreč za nekega uradnika — odvezal jermene na njegovih čevljih.

Poslanec dr. Hohnjec je govorniku liberalcev takoj ogorčen zaklical: „Ali se ne sramujete, da tukaj tako ponižujete slovenskega kmeta!“ V resnici se more vsa slovenska javnost čuditi kako se upa slovenski liberalci v jugoslovanskem državnem zboru izreči sodbo, da slovenski kmet ni vreden, kakemu uradniku v Beogradu odvezati jermene na njegovih čevljih. Tako visoko ceni slovenski liberalizem slovenskega kmeta. Varovanci, prijatelji in zavezniki liberalcev in raznih demokratov pa so naši samostojni žalostne podobe. Naš kmet ima v tem zopet nov in močen dokaz, kateri so tisti, ki ga cenijo in spoštujejo, in kateri so, ki ga prezirajo in zaničujejo.

se mu odvzame njegov nezasluženi dobiček. Na Koračevem stališču je bila vsa demokratska vlada in zato je določila razmerje 1:4 in je to razmerje ovekovečila na novih kronsko-dinarskih bankovcih.

Dobro se spominjam, kako so demokratski listi, njim na čelu liberalno-brumni „Slovenski Narod“ in žerjavno brbljava „Domovina“, ta čin prejšnje vlade proslavljala kot velečin, kot dejanje zgodovinske važnosti za slovenski narod. Ti listi so slovenskemu liberalnemu ministru dr. Kramerju prepevali ognjevit slavošpeve kot največjemu dobrotniku slovenskega ljudstva, ker se je s svojim velikim razumom, s svojo nadkramarsko modrostjo in s svojo orjaško voljo dosegel, da se je na obeh straneh kronsko-dinarskega bankovca natisnilo razmerje 1:4. Čudimo se samo, da liberalni listi niso še bolj navdušenih slavošpevov priredili za dr. Kukovca, ki je zagovarjal ne same razmerje 1:4, marveč 1:10.

in sedaj so liberalni dobrotniki slovenskega ljudstva naenkrat se začeli bati in sramovati svojega velikega čina v valutni prenosni, katerega so pred mesecem opevali kot pravečo srečo za naše ljudstvo. Sedaj ko je prišla druga vlada, v kateri je tudi naša stranka, ta denarna sprememba ni več liberalno velodejanje in največja sreča za ljudstvo, marveč stvar, ki je slaba in zasluži obsodbo. Od sebe bi radi krivdo prevalili na nas in zato s tisto drznostjo in hujščico, ki je lastna tem političnim nepoštenjakom, navlajujejo na sedanjo vlado.

Sedanja vlada ima v vprašanju valutne prenosne čisto in mirno vest. Ni ona določila razmerja med dinarjem in krono v razmerju 1:4, ampak demokratsko socialistična vlada. Ni ona dala markirati starih avstrijskih bankovcev, marveč demokratsko socialistična vlada. Ni ona izdala novih bankovcev z natisnjenim razmerjem 1:4, ampak demokratsko socialistična vlada. Ko je nastopila sedanja, je zamenjala markiranega denarja proti novim bankovcem v Srbiji in Crni gori bila docela dovršena, draga pa dopolnjena. Sedanja vlada te zamenjave ni več mogla ustaviti, ker je deloma že bila izvršena, deloma se vršila, in ker bi, ako bi se zamenjava bila ukinila,

Valutna reforma in liberalna goljufija.

Naše ljudstvo prav dobro pozna liberalce ter jih popolnoma upravičeno smatra kot svoje največje škodljivce. Liberalci je do dna svoje duše in do zadnje svoje mišice sebičnež, pa naj si ga premočimo s stališča političnega delovanja ali pa po njegovem zasebnem gospodarjenju. V vsakem oziru mu je ljudstvo samo predmet izkoriščevanja in sredstvo za dosego sebičnih ciljev, bodisi strankarskih, bodisi posamičnih. Naše ljudstvo, zlasti naš kmet, si je o tem vsled dolgoletne težke in bridke izkušnje ustvaril sodbo, ki je nespremenljiva.

Da je njegova sodba o liberalcih, ali kakor se zdaj imenujejo o demokratih pravilna in do pičice upravičena, pričuje postopanje liberalcev v vprašanju valutne prenosne. Demokratsko socialistična vlada je prenosno našega denarja in njegove vrednosti

izvršila na način, ki ga moremo imenovati rop ljudskega premoženja. Prejšnja vlada je namreč razmerje med dinarjem in krono uredila v vrednostih 1:4 in to razmerje je ovekovečila s tem, da ga je dala natisniti na naše nove bankovce. Naša stranka je na nešteti shodih in s celo grmado resolucij in protestov protestirala zoper to protiljudsko liberalno namero. Liberalno-socialdemokratska vlada pa je ostala gluha zoper vse te proteste. Ko so kmeti krogi na vlado pritiskali, naj vendar ne odzema kmetu težko in s krvavimi žulji zaslužen denarni imetek, je socialistični voditelj na Hrvaškem, minister Korač, eden izmed najbolj upljivih mož prejšnje vlade in njen najbolj vneti zagovornik, izjavil: Če se kmetu odvzamejo tri četrtine njegovega imetka je to čisto prav; kmet je vojni oderuh, ter si je med vojno z oderu-

tilo. Marsikaterega radovedneža je vendarle gnala zvedavost, da je povohunil za doktorjem, kako neki hodi v nočni temi vinjen brez palice in brez svetilke.

Vsak tak špijon doktorjevega povratka se je vrnil s krohoto in v gostilno in pripovedoval o čudnem doktorjevem spremstvu, palici in svetilki. Resnična povest o Brložnikovem spremstvu, palici in svetilki pa je taka le. Pred zdravnikom je stopal pasji velikan — kosmatodlaki bernhardiner Bundoš. Bundoš je nosil svoj košati rep vedno prav kvišku, proti svoji pasji navadi je hacial počasi pred gospodarjem. Kakor hitro je zagrnila doktorja in Bundoša nočna tema, je zaklical gospod prav na lahko proseče: „Bundoš!“ Pes je postal, doktor pa se je oprijel z obema rokama pasjega repa. Bundoš pri tem objemu pasjega ponosa-repa ni hušnil v noč, ni skril svoje kosmate metle, ampak jo je držal junaško ponosno na kvišku in začel se je pohod proti domu. Bundoš je odmerjeno šapal naprej, zdravnik pa za njim, tesno in krčevito držeč z rokami pasji rep. Guncal ga je doktor oplesovan od vinskih duhov sem in tja, a zakotalil se ni po tleh, pasji rep mu je uravnaval ravnotežje, Bundoš tudi v noči bistri pogled mu je bil najboljša in najsigurnejša svetilka. Na ta način se je vračal dr. Brložnik iz kmetijske krčme. Ljudje iz okolice in osobito tržani so se sicer posmihali tej prečudni doktorjevi palici in „lahterni“, pa naš samotar se ni zmenil za špijone svojih nočnih pohodov in njihov posmeh.

LISTEK.

Maribor, 25. marca.

Povest čudaka.

[Dolje]

G. zdravnik Tone je iztaknil pri bolniških obiskih preko drugega hriba za trgov kmetjske priprosto krčmo. Kot samotarski samec namreč ni bil abstinent, ampak ga je rad potegnil čisto kje na samem ter prikrito blebetavi človeški družbi. Ni samo vlival vase alkoholnih pijač po vzgledu zapitih alkoholikov, ampak si je pred zavžitkom vinske kaplje namazal in ugledil grlo s tečno petelinovo pečenko.

Kmetijske bolnice so mu donasale v zahvalo ter nagrado razno perutnino. G. Tone je odklanjal vsa pernata darila, le petelinov se ni branil. Najljubši so mu bili oni že dokaj odrasli s prav mogočnim in ponosnim grebenom na glavi. Kadar je dobil takega petelina v dar, mu je navezal v mraku dolgi motvoz za nogo, se zmuzal s petelinom na cesto in jo zavil preko hriba v ono kmetjsko krčmo.

Pa ne da bi bil pobasal kikirikača pod pazduho in ga nesel v gostilniško klavnico, ampak petelin je moral sam korecati pred gospodarjem njegovega življenja, doktor pa je stopal za njim, držeč klavno žival za motvoz.

Smešno je bilo gledati in opazovati to zadnjo petelinovo pot. Najprej je hušnil iz doktorje-

vih vrat Bundoš, za njim se je prikazal petelin na motvozu, kot tretji pa sam dr. Brložnik, ki je držal motvoz in se divil s pritajenim smehljajem počasnim petelinovim korakom. Sam bogzna, kako je izmuštral vsakega sicer po naravi dokaj trmoglavega petelina, da je sledil že bolj v mraku košatorepnemu velikanu bernhardincu Bundošu.

Vsak pač, kdor je slučajno srečal ta čudni pasji, petelinov in doktorjev večerni sprehod, je začarano postal in bil mnenja: temu debelušastemu gospodu se je zavrtelo nekaj v možganih na bolj prismojeno plat. G. dr. Brložnik pa se ni prav nič zmenil za te prezirljive sodbe od strani srečevalcev, ampak je mirno nadaljeval svoj pohod, dokler ni dospel do svoje krčme. Petelina je izročil krčmarici, ki mu ga je pripravila na pol na juho, na pol pa na pečenko. Ko se je enkrat naš doktor navečerjal, pozabil ni nikdar tudi na Bundošev del, ga je pa začel srkati polič za poličem. Sedel je v krčmi vedno sam kje v kotu, gledal zamišljeno pred se, porundaval s prsti po mizi in vsa okolica mu je bila deveta briga. Pil je sam in navadno pozno v noč. Ko se je čutil vsestransko dovolj pokrepčanega, je vstal, plačal in zapustil krčmo.

Ljudje, ki so opazovali samotarsko popivanje g. doktorja, se niso mogli načuditi, ker g. Tone ni nikdar rabil pri nočnem povratku ne palice in nikdar svetilke. In vendar se ga je večkrat nalezal do zaletavosti, pa je zavračal vsako človeško spremstvo, uporno palico in sve-